

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 196/2018 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Katri Valjakka, maa- ja metsätalousministeriö
- asiantuntija Jukka Rantala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- johtava asiantuntija Ari Enroth, ProAgria Keskusten Liitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Maaseutuvirasto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia ja maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia. Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia muutettaisiin ensinnäkin aktiiviviljelijän määritelmän osalta siten, että aktiiviviljelijätarkastelussa luovuttaisiin niin sanotun kieltoistan soveltamisesta. Näin ollen aktiiviviljelijätarkastelussa ei tarvitsisi jatkossa erikseen selvittää, ylittääkö tuenhakijan saamien suorien tukien määrä tietyn prosenttiosuuden hakijan kokonaistuloista esimerkiksi siinä tapauksessa, että tuenhakija hallinnoi ratsastuskenttää tai –maneesia. Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia muutettaisiin lisäksi siten, että viherryttämistukeen liittyväksi ekologiseksi alaksi hyväksyttäisiin myös mesikasveille kylvettyjen kesantojen alat.

Valiokunnan mietintö MmVM 17/2018 vp

Maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia muutettaisiin ensinnäkin siten, että pinta-ala-tukivalvonnoissa voitaisiin käyttää hyväksi uusia tekniikoita. Pinta-ala-tukivalvonnoissa voitaisiin siten jatkossa käyttää perinteisten valvontamenetelmien lisäksi tai sijaan uusia tekniikoita kuten satelliittikuvia, miehittämättömiä ilma-aluksia ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia muutettaisiin lisäksi maatalouden neuvontajärjestelmään liittyvien neuvojen valintamenettelyn osalta. Ehdotuksen mukaan maatilojen neuvontaa antavat neuvojat valittaisiin jatkossa kaikille avoimella ja puolueettomalla valintamenettelyllä ja valintamenettelyyn ei enää sovellettaisi julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä.

Kaikki ehdotetut muutokset perustuvat Euroopan unionin lainsäädännön voimaan tulleisiin muutoksiin.

Lait on tarkoitettu tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia (jäljempänä suorien tukien laki) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia (jäljempänä toimeenpanolaki).

Valiokunta pitää perusteltuna, että suorien tukien lakia muutetaan aktiiviviljelijän määritelmän osalta siten, että aktiiviviljelijätarkastelussa luovutaan kieltolistan soveltamisesta. Tällöin ei jatkossa tarvitse aktiiviviljelijätarkastelussa erikseen selvittää, ylittääkö tuenhakijan saamien suorien tukien määrä tietyn prosenttiosuuden hakijan kokonaistuloista esimerkiksi siinä tapauksessa, että tuenhakija hallinnoi ratsastuskenttää tai -maneesia. Hallinnon työ helpottuu, kun jatkossa ei ole tarvetta tehdä erillistä aktiiviviljelijävalvontaa eikä tarkastuksia kieltolistalta pois pääsystä. Lisäksi kieltolistasta luopuminen voi helpottaa tuenhakijan mahdollisuuksia sivuelinkeinotoiminnan aloittamiseen kesken tukivuoden.

Suorien tukien lakia ehdotetaan muutettavan myös siten, että viherryttämistukeen liittyväksi ekologiseksi alaksi hyväksytään myös mesikasveille kylvettyjen kesantojen alat. Suomessa näihin lukeutuisi ainakin apilat, mesikät ja aitohunajakukka. Valiokunta pitää muutosta kannatettavana, mutta korostaa samalla riittävän tiedottamisen tärkeyttä, jotta mahdollisilta tulkintaongelmilta vältytään.

Toimeenpanolakia ehdotetaan muutettavan siten, että pinta-ala-tukivalvonnoissa voidaan käyttää hyväksi uusia tekniikoita. Perinteisten valvontamenetelmien lisäksi tai sijaan on jatkossa mahdollista käyttää esimerkiksi satelliittikuvia, miehittämättömiä ilma-aluksia ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia. Valiokunta toteaa, että uutta tekniikkaa hyödyntämällä on mahdollista selkeyttää ja yksinkertaistaa valvontakäytäntöjä. Valiokunta korostaa kuitenkin, että uuden tekniikan käyttöönotossa on kohdistettava erityinen huomio viljelijän oikeusturvaan ja mahdollisuuteen tarkastaa kerätyt tiedot.

Valiokunta toteaa, että muutos toimeenpanolakiin, jolla maatilojen neuvontaa antavat neuvojat valitaan jatkossa kaikille avoimella ja puolueettomalla valintamenettelyllä, johon ei enää sovel-

Valiokunnan mietintö MmVM 17/2018 vp

leta julkisia hankintoja, yksinkertaistaa ja helpottaa saadun selvityksen perusteella neuvojen valintamenettelyä ja on näin ollen perusteltu.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 196/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 23.11.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Kari Kulmala sin
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Reijo Hongisto sin
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Harry Wallin sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves